

СТ А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Петя Иванова Асенова
департамент по информатика, Нов български университет,
на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
"доктор"

в област на висше образование: 1. Педагогически науки,
професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по ...,
докторска програма „Методика на обучението по информатика и инфор-
мационни технологии“

Автор: Елена Христова Тодорова, задочен докторант в катедра „Компю-
търни технологии“ при Факултет „Математика и информатика“ на Пловдивския
университет „Паисий Хилендарски“, отчислена с право на защита

Тема: "Рефлексията в обучението по информационни технологии"

Въз основа на Заповед на Ректора на ПУ "П. Хилендарски" РЗЗ-5891/16.12.2013 г. и Протокол No 1 от 19.12.2013 г. от заседание на научното жури, ми се възлага изготвяне на становище на дисертационен труд на тема "Рефлексията в обучението по информационни технологии", с автор Елена Тодорова. За целта в определените срокове ми беше предоставена пълната документация на докторант Елена Христова Тодорова. Документите и процедурата са в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и Правилника на ПУ за развитие на академичния състав.

Докторант Елена Христова Тодорова е възпитаник на ПУ „П. Хилендарски“. През 2005 г. завършва бакалавърска специалност „Математика и информатика“, с квалификация „Учител по математика, информатика и информационни технологии“, а през 2008 – магистърска специалност „Софтуерни технологии“. От 01.03.2010 до 30.10.2012 е редовен докторант във ФМИ на ПУ „Паисий Хилендарски“, в докторска програма „Методика на обучението по информатика и информационни технологии“, а от 31 октомври 2012 г. - задочен докторант, понастоящем – отчислена с право на защита. Започва кариерата си през 2006 г като преподавател по информатика и информационни технологии в СОУ „П. К. Яворов“ – Пловдив. Работи като хоноруван асистент, а от есента на 2012 г. – като редовен асистент в ПУ. Води упражнения по: Увод в информационните технологии, Училищен курс по информатика, АВИТО, Интегриращ практикум по информатика, Счетоводство и счетоводни информационни системи. Владее английски и руски езици. Има 13 научно-методически публикации.

Съавтор е на 13 научни публикации, от които: 2 на англ. език и 11 на български; 5 в списания и 8 в сборници на конференции (2 международни, 6

национални и всички – проведени в България). Елена Тодорова е съавтор на 13 учебни помагала за средното училище на хартиен носител и на 1 – на електронен носител. Изнесла е научни доклади на 7 национални и 2 международни конференции, като 1 от докладите е на англ. език. Има опит при разработка на проекти – участвала е в екипите на 2 национални и 2 международни проекта.

Изборът на темата на докторската ѝ дисертация е резултат от дългогодишния ѝ опит и личен интерес към изследвания в областта на училищното и университетското обучение по информатика и информационни технологии.

Представеният за рецензирана дисертационен труд се състои от 108 страници основен текст, 9 страници списък на използваните източници, 40 страници други документи и приложения – общо 157 страници.

Уводната част разкрива убедително актуалността на дисертационното изследване, като се акцентира на необходимостта от това човек „да се самопознава, да подлага на разумен и критичен анализ своята мисловна и практическа дейност“, предпоставка за целенасочено саморазвитие и самоусъвършенстване. Затова на *рефлексията* се гледа като на съществен елемент в структурата на *ключовите образователни компетенции*. Докторантът подчертава и липсата на изграден технологичен модел за използване на рефлексията в обучението по Информационни технологии. Това определя и интереса към темата. Целта е определена ясно – да се създаде рефлексивен модел за формиране на ключови компетентности чрез обучението по Информационни технологии и да се изследва приложимостта и ефективността му в обучението по Информационни технологии. Обектът, предметът, хипотезата и задачите са добре формулирани и са в една посока с целта. В задача 4 би трябвало акцентът да падне върху изграждане на модел с описаните компоненти, а така поднесената формулировка („Да се изгради система от съдържание, методика и средства за обучение с оглед изграден рефлексивен модел“) не поставя като водещо създаването на модел за обучение с методика за реализация на модела. В уводната част би било добре да намери място и структурата на дисертацията.

Глава първа е посветена на теоретичните основи на изследването. Докторантът демонстрира добро познаване на историческите аспекти на обучението по ИТ в средното училище и на учебната документация. Изяснява същността на ключовите компетенции, като се опира на европейската концепция за учене през целия живот. Сред ключовите компетенции се подчертава ролята на рефлексивната компетентност, която може да играе ролята на „гръбнак“ да се организира и реализира обучението по ИТ в личностно ориентиран план. Направен е задълбочен анализ на понятието рефлексия. Докторантът демонстрира познаване на широк кръг от изследванията в тази област, включително и българските. Предложен е модел за формиране на рефлексия в обучението по ИТ в 5-7 клас. Моделът включва различни компоненти, които наподобяват

компонентите на една методическа система. Според мен, компонентите на модела за рефлексия не са достатъчно ясни. Например моделът за формиране на рефлексия (схема 5 на стр.34) има компонент „Формиране на знания, умения и рефлексия“. Не става ясно от модела за какви типове рефлексия работи той: интелектуална, личностна, диалогова, праксиологическа.

Втора глава е посветена на конкретната реализация на модела въз основа на методите на научното познание, на основните учебни дейности и рефлексията в обучението по „Информационни технологии“. Разгледани са също модели на рефлексивни образователни практики и система от знания за формиране на ключови компетентности и рефлексия.

В **трета глава** е описана организацията и резултатите от педагогическия експеримент, които са анализирани. Формулирани са и съответни изводи.

Трудът съдържа необходимите компоненти на докторска дисертация и е разработен в съответствие с изискванията за научно-методическо изследване. Елена Тодорова е успяла да постигне основната цел на изследването за създаване на подходяща среда и технология за преподаване и формиране на съответните знания и умения. От значение за практическата ползност на дисертационния труд е предложената подробно развита и научно обоснована методика за приложение на рефлексията в обучение по информатика и информационни технологии.

Авторефератът и авторската справка са релевантни на съдържанието на текста на дисертационния труд.

Основните резултати от дисертацията са публикувани в 8 научни публикации, четири от които са публикувани в сборници с научни трудове на конференции (две международни и две национални конференции) и четири - в научно-методически списания. Този брой е достатъчен като количествен критерий за получаване на научната и образователна степен „доктор“. Шест от публикациите са на български език, а две – на английски език, като всичките са в съавторство с научния ръководител.

Разработките на Елена Тодорова са намерили отзвук в специализираната научна литература – докторантката е представила списък на 18 забелязани цитирания на нейни работи.

Признавам посочените от докторантката приноси в дисертационния труд и считам, че те са достатъчни за присъждане на образователната и научна степен доктор.

Дисертационният труд показва, че докторантката Елена Христова Тодорова притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научната специалност „Методика на обучението по информатика и информационни технологии“, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Въз основа на гореизложеното давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено в рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен "доктор"** на **Елена Христова Тодорова** в област на висше образование: 1. **Педагогически науки**, професионално направление 1.3. **Педагогика на обучението по...**, докторска програма **Методика на обучението по информатика и информационни технологии.**

Доц. д-р Петя Иванова Асенова
Департамент Информатика
Нов български университет
Тел. 02 811-0-611
e-mail: pasenova@nbu.bg

29 януари 2014 г.

София